

ליקוטי ופסקי הלכות "חוקי היום"

ותלמודם
"חוקי היום"
לעשות רצונך
בלבב שלם

שע"י "חדר הוראה"

שכונת מנחת יצחק פעיה"ק ירושלים תובב"א - בראשות הרב חיים אהרן בלייער שליט"א

דיני

הוצאה

בשבת ב'

בקשה:

נא לשלוח לכמה שיותר
אנשים כדי שיגיע הלכות
אלו לבתי בני ישראל,
לתועלת הציבור, וכך יש
לכם יד בהפצת תורה
ובהלכות נחוצות

לקבל הגליון כל שבוע במייל:

Paskenshtibel@gmail.com

אפשר להוריד
גליונות קודמים

[Archives - ארכיון](#)

[לתרומות](#)

ותלמודם
"תלמוד תורה"
לעשות רצונך
בלבב שלם

לוקוטי ופסקי הלכות "חוקי חיים"

שע"י "חדר הוראה"

שכונת מנחת יצחק פעיה"ק ירושלים תובב"א - בראשות הרב חיים אהרן בלייער שליט"א

325

דיני הוצאה בשבת - ב' | פרשת כי תשא תשפ"ד

נא לא לעיין בגליון
בשעת התפילה
וקריאת התורה

ציאה בפריטים שונים

חגורת שבת למפתח

- א. **מפתח.** אין לצאת במפתח לרה"ר בין שהוא בידו ובין שהוא בכיסו, וכן אין לתלות בחגורתו או בלול שנמצא במכנסיים שנחשב כמשאוי.
- יא. **חגורת שבת.** ולכן כשרוצה לצאת מביתו בשבת ולטלטל המפתח, יתקין לעצמו חגורה באופן שהמפתח הוא חלק ממנה, ובאופן שאילו היה מסיר המפתח, לא היתה החגורה נסגרת כראוי (רמ"א סי' ש"א, מג"א סי' ק"ח, מ"ב סי' מ"ה), ויש בזה כמה אופנים (ארחות שבת פכ"ח אות קנ"ט).
- יב. כשחוגר עצמו בחגורת שבת, לא יחגור החגורה על בגד שיש כבר חגורה שאין ללבוש שתי חגורות על אותו בגד (כמו שהבאנו בגליון 324 אות כ"ג) וכן לא יחגור את החגורה על החולצה שהרי אין בחגורה שום תועלת כשהוא על החולצה, אם לא שעונד עניבה שאז החגורה מחזיקה העניבה במקומה שלא תזוז ימין ושמאל.

דברים הטפלים לבגד

- יא. **סיכת בטחון [safety pin].** בגד שיש בו סיכת ביטחון וכדומה באופן שהוא שם בכדי להחזיק את הבגד במקום קרוע, או בכדי להקטין מידה וכדומה מותר לצאת בה משום שבטל לבגד ונעשה חלק ממנו.
- יד. **כפתורי חילוף.** כפתור התפור בבגד לצורך החלפה, נחלקו בזה הפוסקים אם מותר לצאת בו או לא, י"א שמתור משום שמחובר היטב לבגד ולכן הרי זה בטל אליו (ש"ת מחזה אליהו סי' מ"ג בשם הגר"מ פיינשטיין והגר"ש"א, חוט שני ח"ד עמ' קל"ה), ויש שאוסרין (חידושים וביאורים שבת י"ג, הגר"ש"א ש"כ פ"ח סי' ל').
- טו. **כפתור רפוי.** כפתור רפוי שעומד ליפול, אם הוא עדיין מוסיף נוי לבגד הרי זה מותר לצאת בו דהוה חלק מהבגד, אבל אם הוא באופן גרוע שכבר אינו מוסיף נוי לבגד אלא משפילו, ה"ז אסור לצאת בו (ארחות רבינו ח"ג עמ' רל"ז בשם הגר"ח קנייבסקי ששמע כן מפי החזו"א).

תוויות בגד [Labels]

- טז. **תווית שעטנז.** תווית של שעטנז התפור בבגד מותר לצאת בו משום שבטל לבגד והוא צורך הבגד כדי תמיד לזכור שהוא בדוק משעטנז.
- תווית מחיר.** אבל תוויות מחיר שמקבלים עם הבגד מהחנות וכדומה שאדם מקפיד להורידן, הרי זה משאוי ואסור לצאת בו בשבת (ארחות שבת פרק כ"ח אות קפ"ב).
- יז. **תוויות מותג של החברה.** תווית של החברה המחוברת לקצה השרוול אינה מיועדת להיות שם בשעת הלבשה ודרך העולם להורידה כי תכליתה היא רק למוכרים בחנות לזהות את החברה של כל חליפה גם כשתלויים בתצוגה על הקולב, והראיה שהיא תפורה רק עם שתי תפירות רפויים, ולכן יש להורידה לפני שיוצאים בשבת במקום שאין בו עירוב [ולא יקרה שום דבר כשלא כולם יודעים את המותג של החליפה...].

- יח. **תוויות של מכבסה.** אדם שתמיד מקפיד להסיר את התווית של המכבסה הרי זה נחשב כמשאוי ואסור לצאת בו בשבת, אבל אדם שאינו מקפיד מותר לצאת בה בשבת (ש"ת מנחת יצחק ח"ג סי' ל"ז, פוסק הדור בתשובות והנהגות ח"א סי' ר"מ).

שיירי מאכל בפיו

- יט. **עיקר מאכל.** אסור לצאת בשבת כשיש דבר מאכל בפיו שכוונתו לאכול כגון כשעדיין לא גמר ללעוס ולבלוע, או עם סוכריה או מסטיק בפיו שהרי הוא עובר על איסור הוצאה שכן הוא דרך הוצאה בימות החול במאכלים (ש"ת הרב סי' ב').

ציאה ועניני רפואה

תחבושת שע"ג המכה

- א. **לצורך רפואה.** מותר לצאת לרה"ר בתחבושת שעל גבי המכה שהונח עליו קודם שבת (ש"ת סי' ש"א סכ"ב) וכן מותר לצאת בגבס או בתחבושת אלסטית ההדוקים על גבי גופו לצורך רפואה (ש"ת סי' ש"ה סי"א). ואם נצרך שידו תהיה תלויה מותר לו לצאת ג"כ עם מתלה מסביב לצווארו [slings] (ש"ת סי' ש"א סנ"א). גם באופן שאין התחבושת מועילה לרפואה והיא נתונה על המכה כדי לשומרה שלא תשרוף או יגנף הפצע מותר לצאת בה (משנ"ב סי' ש"א ס"ק ק"ח).
- ב. **שלא יתלכלכו בגדיו.** אבל אין לצאת בתחבושת הנתונה ע"ג המכה רק בכדי שלא יתלכלכו בגדיו מהדם או מהמשחה, דבכה"ג הרי זה משאוי (משנ"ב שם).

לצאת במקל

- ג. **צריך למקל.** אדם זקן שנצרך ללכת ע"י מקל הליכה [walking stick] או עם מקלות לתמוכו כגון קביים [crutches], אם אינו יכול ללכת בלי המקל וגם בביתו משתמש במקל, מותר לצאת בהם כיוון שאינו יכול ללכת בלעדיהם שנחשב כמנעלו (ש"ת סי' ש"א סי"ז).
- ד. **אינו צריך למקל.** אבל אם יכול ללכת גם בלי מקל, רק ביציאתו לרחוב משתמש במקל מחמת חולשה או ליתר ביטחון, אסור לצאת בו בשבת במקום שאין בו עירוב שהמקל נחשב אצלו כמשאוי (מ"ב שם סקכ"ד).
- ה. **מקל של כבוד.** וכן אין לצאת עם מקל העשוי לכבוד כגון שראשו מצופה בכסף וכדומה שהיהו משאוי [ת"ח שהוא כארון, נושא את נושאיו...], וגם אינו נחשב כתכשיט שתכשיט אינו אלא כשלבוש על גופו אבל לא כשנושא בידו (מ"ב סי' ש"א ס"ק ט"ו).
- ו. **סומא.** סומא אסור לו לצאת במקלו ואפילו אם אינו יכול ללכת בלעדיו, כי הרי המקל אינו משמש עבור הליכתו, אלא בכדי לנווט לו את דרכו (ש"ת סי' ש"א סעיף י"ח).

צמיד זיהוי

- ז. **אדם המאושפז בבית חולים או שנולד לו תינוק וצריך לענוד על זרועו צמיד של פלסטיק לצורך זיהוי בבית חולים, ואחרת לא מכניסים אותו לבית חולים, רוב הפוסקים אסרו לצאת עמו בשבת במקום שאין עירוב, שהרי אינו תכשיט ואינו מלבוש אלא משאוי (שיעורי הגר"ש פעלדער, אהל יעקב פסקי הוראה א' סי' ע"ו), ואינו דומה לחותם שבצווארו של עבד שמתור לצאת בו (מ"ב סי' ש"א סקפ"ג) שהעבד יוצא עמו תמיד ונחשב כגופו משא"כ כאן שאינו אלא זמני (ארחות שבת פכ"ח הע' רצ"ד).**
- ח. **עצות.** לכן כשמצמידים הצמיד המזהה מתחילה על היד יש לסגרו באופן רפוי כך שבקל אפשר להורידו לצורך שבת ולהצניעו בבית חולים ולענדו לפני שניגש למחלקה שאליו רוצה להיכנס. וכשהם סגרו אותו בחוזק, אז אפשר לקרעו קודם שבת ולהדביקו שוב בדבק, ובחזרתו לבית חולים ישים אותו על ידו וידביקו עם הדבק שהכין.

קמיע

- ט. **מותר לצאת עם קמיע כשתלויה על צווארו, כל זמן שהוא קמיע של מומחה, (ש"ת סי' ש"א סכ"ה) וכן מותר לאשה לצאת באבן תקומה לצורך שמירת הריונה (ש"ת סי' ש"ג סכ"ד) כגון אבן בתוך אבן דהוי קמיע של מומחה (מ"ב סקע"ז).**

נתרם ע"י ידידנו ש"ב הרה"ח ר' בנימין בלייער הי"ו לונדון
לרגל אירוסיו בנו הבחור החשוב יעקב בלייער נ"י
מחשובי ובכירי ישיבת תפארת ישראל חיים [פרעגנר] ירושלים
עב"ג בת הרה"ח ר' יונה רייך הי"ו מנשפטר

כ. **שיירי מאכל בפיו.** אמנם כשגמר לאכול ורק נשאר בפיו איזה שיירי מאכל בין החניכיים ואין כוונתו עליהם ואין מפריעין לו כלל, מעיקר הדין אין בהם משום הוצאה בשבת משום שבטלים לגוף (כך צידד הגרש"א ש"כ פ"ח הע' ח', הגר"נ קרליץ). ואם מפריעו כגון שנשאר עצם או בשר תחוב בין השיניים והוא מפריעו, יש להוציאו מפיו לפני שיוצא מביתו.

כא. **מ"מ יש שהחמירו בזה לא לצאת עם שום מאכל בפיו בשבת אפילו שיריים בין החניכיים וע"כ יש לדקדק לכתחילה לנקות פיו ושיניו קודם שיוצא לרה"ר** (שו"ת מנחת יצחק ח"ה סי' ל"ח) [ונ"כ נהג מו"ר מרן הגאב"ד בעל שערי טוביה, שהיה משפשף פיו במים לפני צאתו לרחוב ביום השב"ק, ואפילו בעיה"ק ירושלם שיש עירוב ורק החמיר שלא לטלטל משום בעל נפש, ג"כ נהג כן (קונטרס איש על העדה עניניו שב"ק)], אולם כל שקשה לו להחמיר על עצמו ובוודאי כאשר מדובר אך ורק בשיירי מאכלים שנדבקו לפיו יש להקל (שו"ת מנח"י שם, שו"ת תשוה"נ ח"א סי' ל"ח).

כב. **רוק.** אם יש לו רוק בפיו באופן שהצטבר כמות וצריך לפולטו לחוץ, לא ימשיך לליך איתו רק יעמוד במקומו ויפלטוהו שם במקום שעומד (שו"ע סי' ש"ג סעיף ג', שו"ע הרב שם ס"ד, ומשנ"ב שם סק"ד ו"ג, ושו"ת מנח"י שם).

שכח והוציא בטעות

טעה והוציא

כג. **קורה לפעמים שאדם יוצא מרשות היחיד לרשות הרבים במקום שאין בו עירוב ובדרכו מוצא שיש בידו או בכיסו חפץ כלשהו, ולפעמים הוא דבר יקר ערך וחס עליו, ומצוי גם שקיים עירוב בעיר עם גבולות הידועות לתושבי המקום, ופתאום מוצא האדם את עצמו מחוץ לגבולות העירוב, והוא מצייד עם חפצי ערך או עם עגלת תינוק עם תינוק בתוכו, וצריך לדעת כיצד לנהוג עם החפצים שנמצאים עליו. ולכן באנו לבאר כמה כללים בזה כדי שידעו מה לעשות בזמן אמת.**

כד. **רוב רחובות ככרמלית.** בידינו אלו יש לציין שמאחר שרוב רחובות שלנו נידונים ככרמלית ולא כרשות הרבים דאורייתא (מג"א סי' שמה סק"ז, מ"ב סי' רס"ו סק"ח), כי אין עוברים בה ששים ריבוא ועוד סיבות (כמו שהארכנו כבר בגליון 316) הדין קיל טפי שבדרך כלל אין אנו דנים על איסור מן התורה אלא על איסור מדרבנן.

עקירה והנחה

כה. **מרשות לרשות.** כבר כתבנו (גליון 324 אות ד') שכדי לעבור על איסור תורה של הוצאה צריך שיהיה עקירה ברשות אחד והנחה ברשות אחר, אבל אם היה עקירה בלא הנחה או הנחה בלי עקירה אינו עובר עליו מה"ת, אבל עכ"פ עובר בזה על איסור דרבנן (שם אות ט').

כו. **בד' אמות ברה"ר.** וכן הוא לענין איסור העברת ד' אמות ברה"ר, דכל שלא היה עקירה והנחה כשהעביר ד' אמות ברה"ר אינו עובר עליו מן התורה (שם אות ו').

כז. **למעט באיסור.** ולכן כשאדם מוצא עצמו ברשות הרבים עם חפצים עליו, תמיד צריך לחפש דרכים ואופנים למעט באיסורים ולעשות באופן הקל ביותר, ונבאר כמה כללים בדבר.

דבר שאינו בעל ערך

כח. **ישליכנו דרך שינוי.** אם נמצא בכיסו או בידו דבר שאינו של ערך כגון טישו בכיסו ואינו חס עליו, אל יעמוד כדי להוציאו מכיסו שבעמידתו יעשה הנחה ויצטרף ההנחה שעושה לעקירה שעשה מתחילה ויעבור על הוצאה, אלא ימשיך ללכת בלי לעמוד, ואז ישליכנו מידו דרך שינוי כגון שישליך הדבר מאחורי כתפיו, וכך הוי שינוי בעשיית ההנחה ופטור עליו (ע"פ מ"ב סי' רס"ו סק"י"ז).

כט. **מקום פטור.** דרך אחרת הוא שימשיך ללכת בלי לעצור עם החפץ בכיסו עד שמוצא מקום פטור ויניחנו על מקום פטור תוך כדי הליכה.

ל. **מקום פטור ברה"ר.** מקום פטור ברשות הרבים גמורה הוא עמוד ברשות הרבים שגובהו ג' טפחים או יותר ואין שטחו ד' על ד' טפחים, וקיר שגובהו ג' טפחים ורוחבו פחות מד' טפחים אפילו ארכו הרבה יותר מד' טפחים נחשב כמקום פטור (שו"ע סי' שמה"ה ס"ט, ומ"ב שם סקפ"א).

לא. **מקום פטור בכרמלית.** מקום פטור בכרמלית שזה דינם של רוב הרחובות שנמצאים בינינו (לעיל אות כ"ד), דהיינו, באם העמוד פחות מעשרה טפחים ואין בשטחו ד' על ד' טפחים, נחלקו הפוסקים אם דינו כמקום פטור, ו"א שדינו כמקום פטור, ו"א שאין דינו כמקום פטור (רמ"א שם) ובמקום הדחק יש להקל שנחשב כמקום פטור (ביאה"ל שם ד"ה ויש), אבל בעמוד שהוא גבוה עשרה טפחים בכרמלית לכו"ע נחשב כמקום פטור שאין כרמלית גבוה מעשרה (שו"ע סי' שמה"ה ס"ח), ולכן לכתחילה יחפש עמוד שגובהו מעשרה טפחים ושטחו פחות מד' על ד' טפחים.

בגד שאפשר ללבוש

לב. אם שכח ויצא עם איזה בגד בכיסו כגון צעיף או כפפות, פלסטיק המגין מפני גשמים וכדומה, ישנם הס"ל שאם ילבש הבגד אפילו תוך כדי הילוכו, יחשב אצלו כהנחה ויתחייב עליו כי זהו הנחתו (הזו"א סי' ק"ה סק"ו), ולכן קודם שישליכנו מידו כלאחר יד לרצפה, ואח"כ יעמוד במקום אחד וירימנו ויתעטף בו דרך מלבוש (שו"ת אג"מ ח"ב סי' קי"ב).

דבר של ערך

לג. אחד שיצא מרה"ר או לכרמלית ואחרי שכבר יצא לדרך נזכר שבכיסו חפץ או כל דבר טלטול והוא דבר של ערך וחס עליו וחושש להפסידו, הקילו חז"ל בכמה אופנים לעבור על איסור קל כדי שלא יבוא לעבור על איסור חמור מאחר שאדם בהול על ממונו (מ"ב סי' רס"ו סק"ב).

לד. **בעודו מהלך.** אם מאז שיצא מרשות היחיד עדיין הולך ולא עצר כלל וכלל לשום דבר, יכול לחזור למקום שממנו יצא ולהניחו שם, כך שלא יעשה הנחה כלל ברה"ר, ויחזור בריצה שלא יבוא לשכוח ויעשה הנחה (דגול מרובה סי' רס"ו על המג"א ס"ק י').

לה. ובאופן שכבר נמצא רחוק מהמקום שממנו יצא, או שקשה לו לחזור לאותו מקום, יכול להניח תוך כדי הליכה ע"ג מקום שהוא נחשב כרה"ר, וכגון ע"ג אשפה או על גג של מכונית, או שימשיך לרוץ בלי לעצור כלל עד שמגיע לרשות יחיד אחרת, ויניח שם בדרך שינוי כגון כלאחר יד, כך שלא עשה כלל הנחה ברה"ר וגם הנחה ברה"ר הוא בשינוי (ארחות שבת פכ"ח אות ע"א).

לו. **באופן שנעמד.** ובאופן שכבר נעמד ברה"ר או בכרמלית מאז שיצא מרה"ר, הרי כבר עשה הנחה ואסור לעקור ממקומו כשהחפץ עליו או בכיסו, לכן בדבר שאינו בעל ערך יוציאנו מכיסו דרך שינוי וישאיר החפץ שם במקומו כנ"ל (אות כ"ה) אבל בדבר שהוא בעל ערך וחס עליו, יש לסמוך על ההיתרים שנאמרו לגבי מי שהחשיך עליו בדרך (שו"ע סי' רס"ו, מ"ב שם סק"ב) וכמו שיבואר.

לז. **לשמור החפץ במקומו.** לכתחילה יניח את החפץ במקום שעומד, ואם אפשר עדיף לשמור את החפץ יקר הערך במקומו או שיעמיד אחר שישמרו עד צאת השבת, ואם סומך על נכרי יכול למנות נכרי לשמור (רמ"א סי' רס"ו ו"ב ס"ב).

לח. **לבקש נכרי להוליכו לביתו.** אם אינו יכול לשמרו עד כלות השבת, יכול לבקש מנכרי להוליכו לביתו או למקום שמור (שו"ע סי' רס"ו ס"א).

לט. **יתנהו לקטן.** אם אין עמו נכרי או שאינו סומך עליו, ימצא קטן שיוליכו לביתו ועדיף שלא יהיה בנו אלא קטן אחר (ביאה"ל שם ס"ה ד"ה יתנו), ויהיה לקטן שיתחיל ללכת ולא יעצור כלל עד שמגיע לביתו כך שאינו עושה עקירה והנחה, ויניחנו על הקטן אחרי שהתחיל ללכת כבר (שו"ע שם ס"ה ו"ב ס"ב).

מ. **להוליך בעצמו פחות ד' אמות.** אם אין לידו קטן, התירו חז"ל בקושי להוליך בעצמו את החפץ פחות פחות מד' אמות דהיינו פחות מ' 192 ס"מ להגר"ח נאה, ולכן יוליך החפץ בערך 150 ס"מ [5 feet] ואז יעצור שלא לבוא סמוך לשיעור ד' אמות בצמצום ובקל יעבור על ד' אמות. לכתחילה ישב עם החפץ או יניח החפץ בקרקע (מ"ב סק"י) ואם קשה לו לעשות כן, די בעמידה לרגע (שם), ושוב יוליך החפץ עוד 150 ס"מ ויעצור, וחזור חלילה עד שמגיע למקום שמור או לביתו (שו"ע סי' רס"ו ס"ז).

מא. ואם יש שני בני אדם, עדיף שיטלטלו החפץ פחות פחות ד' אמות לסירוגין דהיינו שיעבירו מיד ליד כל פחות מד' אמות, ואז לכו"ע די בעמידה ולא צריכים לשבת או להניח החפץ (מ"ב שם סק"י).

מב. וכשמגיע לביתו אסור להכניסו כרגיל שאז עובר על הכנסת חפץ מרשות הרבים או מכרמלית לרשות היחיד עם עקירה והנחה (מ"ב שם סק"י), אלא יכניסנו לרשות היחיד דרך שינוי כגון לזרוק אותו כלאחר יד דהיינו שיעמוד כשגבו פונה אל החצר או הבית וזרקנו מכתפיו (מ"ב סק"ב).

יצא עם עגלת תינוק

מג. אחד המקרים השכיחים הוא שאשה יוצאת עם עגלת תינוק עם תינוק בשכונה שידוע שיש לה עירוב, ובאיזה שלב מעירים לה שהיא כבר נמצאת מחוץ לגבולות העירוב, ונשאלת השאלה מה לעשות אז.

מד. **ילד שיכול ללכת בעצמו.** כשהילד שבעגלה יכול ללכת בעצמו רק שנמצא בעגלה, יש לנו הכלל של חי נושא את עצמו וממילא אף כשמולכים אותו בעגלה אין בזה איסור תורה אלא מדרבנן (שו"ע סי' ש"ח סמ"א), וגם העגלה טפלה לו אין בה אלא איסור דרבנן (משנה שבת דף צ"ג ע"ב), ולכן בכרמלית רבו הצדדים שאפשר לחזור עם העגלה למקום שהיה בו עירוב כשאין אפשרות אחרת, משום שצרכי הילד כדין חולה שאין בו סכנה שמותר לעבור על איסור דרבנן כשיש צורך לזה, כל שכן שמותר ועדיף להחזירו ע"י נכרי (אות ל"ח), ע"י קטן (אות ל"ט) או בעצמו כשמוליך פחות פחות ד' אמות (אות מ').

מה. **תינוק שאינו ללכת בעצמו.** תינוק שאינו יכול ללכת בעצמו כגון שהוא רק בן כמה חדשים, אין בו היתר של חי נושא את עצמו, ומ"מ יחזירו ע"י נכרי, קטן או פחות מד' אמות כנ"ל (אות מ"ד).

נתרם ע"י ידידנו הרה"ח ר' **יוסף ב"ר שלום** שליט"א
לרגל הכנסת בנו בכורו כמר **יצחק אלימלך** נ"י
לעול התורה והמצוות
ובשבת לאל על כל טובה אשר גמל עליו

